

उत्तरदायी व्यवसाय

रेडियो तेहथुम ९२.४ मेघाहर्ज

साप्ताहिक बुलेटिन

वि.स. २०७४ माघ ८ गते सोमवार

(जनवरी २२, २०७५)

वर्ष : १

अंक : ४

१

सम्पादकीय

'हामीहरु स्वयम् हाम्रो भाग्य निर्माता हुन सक्छौ' भन्ने सोचका साथ २०६८ सालमा "समृद्ध तेहथुमकालागि अभियान" नामक संस्था स्थापना गरिएको हो । संस्थाले लिएका उद्देश्य अनुरूपका गतिविधि अघि बढाउन रेडियो तेहथुम, ९२.४ मेगाहर्ज सञ्चालनमा रहेको छ ।

हाल संस्थाले उत्तरदायी व्यवसाय बनाउनका लागि कृषक तथा सर्वसाधारण जनताहरूलाई प्रमाणमा आधारित पैरवी तथा वहसको माध्यमबाट नेपाल सरकारलाई नीतिगत रूपमा सुधार गराउने लक्ष्य राखी यो उत्तरदायी व्यवसाय बुलेटीन प्रकाशन गर्न लागिएको छ । उत्तरदायी व्यवसायका लागि वहस र पैरवीको कार्यलाई रेडियोको माध्यमबाट संचार गराउन Advacacy for Rights and Good Corporate Governance (UNNATI-Inclusive Growth programme in Nepal) परियोजना डेनमार्क सरकारको आर्थिक सहयोग तथा नेपाल सरकार कृषि विकास मन्त्रालयसँगको सहकार्यमा अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन, नेपाल (ILO Nepal) को सहयोगमा (<http://advocacychallengefund.org/>) सञ्चालनमा रहेको छ ।

यो परीयोजना नेपालका पुर्वी जिल्लाहरु तेहथुम, पाँचथर, इलाम, ताप्लेजुड, धनकुटा, संखुवासभा र भोजपुरमा सञ्चालित छ । यी जिल्लाहरुमार्कि क्षेत्रका अदुवा, अलैंची, चिया र दुर्घजन्य उत्पादनको क्षेत्रमा प्रमाणमा आधारित पैरवी तथा वहस कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ । यसै सन्दर्भमा १५ जुन, २०७५ देखि समृद्ध तेहथुमका लागि अभियानद्वारा सञ्चालित रेडियो तेहथुम ९२.४ मेघाहर्जबाट विश्वासनीय र भरपर्दो तरीकाले उच्च स्तरको जानकारीका माध्यमबाट सार्वजनिक सचेतना उपलब्ध गराउने (Achievement of high level of public awareness through credible and reliable information dissemination) शीर्षकको परियोजनाको कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ । ती जिल्लामा अदुवा, अलैंची, चिया र दुर्घजन्य उत्पादन को प्रशस्त अवसर र सम्भावना भएकाले परियोजनाले उत्तरदायी व्यवसायकोलागि काम गराएर अभ्यासमा लैजाने र प्रत्येक कृषक, मजदुर, व्यापारी तथा सर्वसाधारण जनताको पहुँचमा प्रचार प्रशार गर्ने गरी स्थानीय रेडियोको माध्यमबाट समुदायस्तरमा पुग्ने कार्य भएको छ ।

दुध संकलन गर्दै लालीगुराम नगरपालिका-८, लमुनेस्थित तीनजुरे दुध उत्पादक सहकारी संस्थाका कर्मचारी ।

नेपालमा दुध उत्पादनको अवस्था र प्रयोग

दुध एकमात्र त्यस्तो खाद्य पदार्थ हो, जसलाई सम्पूर्ण खाद्य पदार्थ पनि भनिन्छ । यसमा हाम्रो शरीरलाई आवश्यक पर्ने चिल्लो पदार्थ, प्रोटीन, कार्बोहाइड्रेट, खनिज पदार्थ र भिटामिन जस्ता पौष्टि तत्वहरु रहेका हुन्छन् । जब बच्चा जन्मन्थ, उसको पाहिलो आहार नै दूध हो । बच्चा, विरामी, वृद्ध सवैको आहार दूध हुनुले यसको पौष्टि तत्वहरुको पुष्टि गर्दछ । त्यसैले हजारौं वर्षदेखि हालसम्म दूध र दुधजन्य परिकार मानवीय संस्कार, चाडपर्व र जीवनपद्धतिको अभिन्न अंगको रूपमा जोडिएका छन् ।

दुधमा हुने चिल्लो पदार्थबाट शक्ति, त्याकोजबाट स्फूर्ति, प्रोटीन र खनिज पदार्थबाट सन्तुलित विकासका साथै यसमा हुने भिटामिन A, C, D, E, K / B complex बाट महत्वपूर्ण पोषण तत्वहरु प्राप्त हुन्छन् । त्यसैले शरिरको सन्तुलित पोषणको आवश्यता पूर्ति गर्न तथा समग्र वृद्धि विकास गर्न दूधले महत्व राख्दछ । नेपालमा हाल ७२ लाख गाई/गोरु र ५२ लाख भैसी भएको पशु सेवा विभागको तथ्याङ्कले देखाउँछ । तर उत्पादनको हिसाबले प्रतिवर्ष जम्मा १७ लाख ३४ हजार मेट्रिक टन दुध उत्पादन हुन्छ । जम्मा संख्या मध्ये आधा गाई र आधा भैसी भएको हिसाबले पशु उत्पादन निर्देशनालयको तथ्य अनुसार हाल नेपालमा १२ लाख ५० हजार दुधालु गाई र १० लाख दुधालु भैसी छन् । जम्मा २३ लाख जिति दुधालु गाई भैसीबाट प्रतिदिन जम्मा २ लिटरको आसपासमा मात्र दुध उत्पादन हुन्छ । करिव १५ प्रतिशत दुधको प्रशोधनका लागि साना-टुला गरी करीव ६०० दुध प्रशोधन उद्योग सञ्चालनमा छन् । देशमा दुध विकास संथान एकमात्र ठुलो र सरकारी स्तरको उद्योग हो भने अन्य उद्योगहरु सहकारी र नीजि क्षेत्रले सञ्चालन गरेका छन् । यस्ता उद्योगबाट दैनिक ७ लाख ५० हजार लिटर प्रशोधित दुध प्रतिदिन बजारमा खप्त हुने गर्दछ ।

दुधको प्रयोग गर्दा स्वच्छ दुधको प्रयोगका लागि पनि उत्तिकै ध्यान दिनु जरुरी छ । स्वास्थ्यकर्मीहरूका पशुपन्थीबाट मात्रै मानिसमा लाग्ने जम्मा रोगमध्ये ७ सय ५ बढी रोग सर्वे हुनाले दुध लगायत पशुपन्थीका उत्पादन स्वस्थ र स्वच्छ हुन आवश्यक छ । गोठ सुधार गर्ने, पोषणयुक्त आहार खावाउने र फोहोर अस्वस्थ सङ्डेको खाना नखुवाउने, नियमीत रूपमा पशु स्वास्थ्यको जाँच गर्ने तथा पशुपन्थीलाई पनि खाल राख्ने गर्नु आवश्यक छ ।

विहान बेलुकीको दुध नमिसाउने, दूधलाई संकलन गर्ने ठाउँहरुमा चिस्यान केन्द्र स्थापना गर्ने, दुवानी गर्दा अल्पोनियम क्यानामा वा ट्रायाङ्गीमा गर्ने, पानी नमिसाउने वा प्रयोग गर्ने पर्ने अवस्थामा सफा पानी प्रयोग गर्ने, कास्टीक सोडा नमिसाउने जस्ता कुरामा पनि अत्यन्त ध्यान दिनु आवश्यक छ । यसले गोठ देखि ओठसम्म स्वस्थ, सफा दुध र दुर्घजन्य बस्तुको उत्पादन गर्न सकिन्छ । यही अभियानका लागि अन्तरराष्ट्रिय श्रम संगठनको सहयोगमा रेडियो तेहथुमबाट सञ्चालनका कार्यक्रम सञ्चालन भएका छन् । विभिन्न सरोकारबाला निकायमार्फत कृषकस्तरमा जवाफदेही दुध उत्पादन अन्तर्गत रोजगारीको सिर्जना हुने निश्चित रहेको छ ।

उत्तरदायी व्यवसाय

परियोजनाले प्रमाणमा आधारित पैरवी तथा वहस (Evidence Based lobby & advocacy) कार्यस्थलमा स्वास्थ्य तथा सुरक्षा (Occupational Safety and health-OHS), जिम्बेवार व्यवसाय अभ्यास (Responsible Business Practice), श्रम सम्बन्धि बहुराष्ट्रीय घोषणा (Multinational Enterprise Development-MNE), संयुक्त राष्ट्रसंघको विश्व सन्निकटताको सिद्धान्त (UN Global Compact Agenda), संग सम्बन्धित विषयको वारेमा रेडियो कार्यक्रम 'उन्नति सम्बाद'को माध्यमबाट नीतिगत विषयमा सम्बन्धित सरोकारवालालाई जवाफदेही बनाउने काम गरिरहेको छ । यस्तै गरेर रेडियो कार्यक्रम 'भजदुर सरोकार' मार्फत कृपक तथा श्रमिकको आवाज, कृपि क्षेत्रको वर्तमान अवस्था सवाल तथा समस्याहरु र यी क्षेत्रमा भएका अवसरको वारेमा उजागर गराउने कार्य गरिरहेको छ । जुन विषयहरुमा उत्तरदायी व्यवसायको लागि प्रत्येक कृपक तथा सर्वसाधारणको पहुँच भएको र घर-घरमा सञ्चार पुने साधन रेडियो भएकाले प्रत्येकले रेडियो सुन्न र बुझन सक्छन् ।

यसरी संचालन गरिएका कार्यक्रमले समेटेका कृपि क्षेत्रमा काम गर्ने कृपक लगायत सबै क्षेत्रका मजदुर श्रमिक व्यपारी तथा रोजगार दाताहरु समेतलाई श्रम सिद्धान्त तथा उत्तरदायी व्यवसायको विषयमा विषयमा जानकार बनाई समावेशी आर्थिक विकासमा सहयोग पुऱ्याउने र 'उत्तरदायी व्यवसाय' नामक साप्ताहिक बुलेटिन प्रस्तुत गरेका छौं । यस अंकमा अलौची विषेश सामाग्री प्रकासित गरेका छौं ।

परियोजनाको लक्ष्य

कृपि क्षेत्रमा विश्वासनीय र भरपर्दो तरीकाले सावजनिक सुचनाको माध्यमद्वारा उच्च स्तरको उत्तरदायी व्यवसाय गराउन सचेतना फैलाइ आर्थिक शुसासन गराउ सहयोग पुऱ्याउने ।

परियोजनाको उद्देश्यहरु

खेती तथा कृपि उत्पादनका क्षेत्रमा प्रयोग भएका रासायानीक मल तथा किटनासक विषादिको माध्यमद्वारा उत्पादन भएको अन्नले मानव स्वस्थ्यमा भएको असरलाई कम गराउन आर्थिक उत्पादनमा जोड दिन अदुवा अलौची चिया तथा दुर्घजन्य उत्पादनमा पैरवी गर्ने । खेती तथा कृपि उत्पादनका क्षेत्रमा प्रयोग प्रयोग भएका मानव श्रममा भएको असमान ज्याला दरमा समानता स्थितिना गराउने, लैंगिक असमानतालाई समानता गराउने श्रममा बालवालिकाको अधिकार तथा बाल श्रमको अन्य गराउने र श्रमिक तथा मजदुरको मानव स्वास्थ्य तथा सुरक्षाका विषयमा भएको संयुक्त राष्ट्रसंघिय सन्निकटताका सिद्धान्तहरु र वहुराष्ट्रीय कम्पनीको र अन्तर्राष्ट्रीय श्रम संगठनको विचमा भएका सम्झौताका विषयहरु सरकारी नीति नियमहरु किसानहरु उपभोक्ताहरु व्यापारी उद्यमीहरु र सम्बन्धित सरोकारवालाहरूलाई सजग गराइ उत्तरदायी बनाउने । यी क्षेत्रमा भएका नीतिगत तथा अन्य समस्या, बाधा वा अवरोधहरु र अवसरहरु पत्ता लगाई सोको विषयमा स्थानीय स्तरवाट वकालत गरी जिल्ला र राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तर सम्म वकालत तथा पैरवी गराउने । यी सबै विषयमा मामला अध्ययन गरी रेडियो कार्यक्रमबाट सम्बन्धित विषयमा वहस तथा पैरवी गराइ मार्थि उल्लेखित उद्देश्य पुरा गर्न मद्दत गर्ने ।

वि.स. २०७४ माघ ८ गते सोमवार

(जनवरी २२, २०१८)

२

उन्नति परियोजना र आइएलओको तर्फबाट सयुक्त रूपमा परियोजनाको अनुगमन तथा अभिलेख अध्ययन ।

दुध र दुर्घजन्य क्षेत्रका समस्याहरु

क दुध उत्पादक किसानहरु आफ्नो व्यवसायबाट क्रमशः पलायन हुदै जाने अवस्था:-

- (क) उत्पादन लागत अनुसारको मुल्य नपाउनु ।
- (ख) पशु ऋणमा पहुँच नहुनु, व्याज महंगो हुनु ।
- (ग) पशु उपचार तथा आहारको समस्या ।
- (घ) किसानले प्राप्त गर्ने अनुदानको वारेमा जानकारी नहुनु ।
- (ङ) पशु धन बीमा कृपकस्तरमा नपुग्नु ।
- (च) युवाहरुमा पशु पालन व्यवसायमा आकर्षण नहुनु ।
- (छ) परम्परागत रूपमा मात्र पशुपालन गर्नु ।
- (ज) घा " सबेसमा पशुपालन नभई उन्नत दानाको आधारमा हुनु । दानाको मुल्य अधिक हुनु ।
- (झ) दक्ष जनशक्तिको अभाव, श्रमिक नपाउनु ।
- (ञ) दुधको गुणस्तरको वारेमा किसान स्तरमा चेतना नहुनु ।
- (ट) घासलाई वत्क बनाउने मेशिनमा अनुदान व्यवस्था नहुनु ।

क दुर्घ सहकारी संस्था र दुर्घ व्यवसायिक समस्या:-

- (क) गुणस्तरीय दुध प्राप्त गर्न नसक्नु ।
- (ख) दुर्घ पदार्थ संकलन तथा उत्पादन गर्न दक्ष जनशक्तिको अभाव ।
- (ग) दुर्घ सहकारीलाई दिइने अनुदानमा धेरै दुध संकलन गर्ने सहकारीले मात्र अनुदान प्राप्त गर्न सक्नु साना सहकारी तथा निम्न दुर्घ व्यवसायिले अनुदान नपाउनु ।
- (घ) सहकारीलाई विगतमा दिइदै आएको विलिर भ्याट संचालनमा लाग्ने विद्युत महशुल छुट कटौतीगर्नु । तिजलाई समेत नदिनु ।
- (ङ) डेरी उपकरण आयातमा भन्नक्टिले प्रक्रिया हुनु ।
- (च) गुणस्तरको दुर्घको बजार अनुगमन नहुनु ।

कार्यक्षेत्रमा काम गर्दा-गर्दै वा हतारमा घटना भएमा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

काटेको घाउमा धूलो, अविर, गोवर, पिसाब, भार पातका रस जस्ता वस्तुहरु कदापी लगाउनु हुदैन । धाँउ बाँध्ने वा पट्टी लगाउने काममा कहिल्तै पनि फोहोर कपडाको प्रयोग गर्नुहुदैन । फोहोर कपडा लगायत यी चीजमा हुन सक्ने रोगजन्य जिवाणुहरु तथा विशालु रसायनहरूले गर्दा भन नराम्रो हुन सक्छ । पट्टीलाई बेसी कसेर बाँध्न हुदैन । यसले शरीरमा हुने रगतको प्रवाहलाई रोकी अन्य अङ्गलाई समेत हानि पुऱ्याउन सक्दछ ।

अन्तर्राष्ट्रीय श्रम संगठन र समृद्ध तेव्वुमका लागि अभियानको सहकार्य

छुर्पी उद्योगको सरसफाईमा सुधार

क्र प्रकाश धौलाकोटी

श्रम गरे आफ्नै गाउँ-ठाउँमा बसेरै मनस्ये कमाई गर्न सकिन्दू भन्ने उदाहरण बनेका छन् तेहथुमको छ्यथर गाउँपालिका-२, हमरजुङका अमरकृष्ण बस्नेत (४७)। छ वर्ष मलेशिया बस्दा निकै दुख पाए उनले। घर जग्गा धितो राख्दै होस् या तीन टक्के व्याजमा ऋण काढेर होस्, धन कमाउने सपना बोकेर विदेश पुरोका नेपालीका सुख दुख पनि देखे उनले। 'विदेश पुरोपछि गर्न दुख स्वदेशमै गरे त्यहाँ भन्दा राप्नो कमाई गर्न सकिने रहेछ, उनी भन्दून्।

बस्नेतले मलेशियाबाट फिरेपछि अहिले गाउँमै खेर गइरहेको दुधको सदुपयोग गाउँ छ्यथर दुर्घ परिकार उद्योग चलाएका छन्। सुरुमा अन्य ४ जना साथीहरु सँग मिलेर खोलेको उद्योग उनेले एक वर्ष देखि आफ्नै एक लौटी बनाएका छन्। 'विदेश बाट फिर्दा हातमा थोरै पैसा थियो,' उनी भन्दून, 'तर त्यो भन्दा धेरै दिमागमा चेत खुलेको थियो कि विदेशभन्दा स्वदेश नै जाति छ।' मलेशिया पुदा भोगेका दुख समझै बस्नेतले उनी कहाँ पुन्ने कसैलाई पनि विदेशिने सल्लाह दिईनन्। उनी भन्दून्, विदेश के का लागि जाने? यदि पैसाकै लागि हो भने त्यहाँ गर्ने दुख यही गर्दा त्यसको दोब्बर कमाउन सकिन्दू।' उनले गाउँका केही राहदानी बनाइसकेका युवालाई समेत स्वदेशमै केही गर्नुपर्छ भनेर सम्भाएर कृषि पेशामा आवद्ध गराएको सुनाए। बस्नेतको दुर्घ परिकार उद्योगबाट हाल छुर्पी, नौनी, र पनिर उत्पादन हुन्छ। उद्योगबाट मासिक करिब ७ किवन्टल छुर्पी, ४ सय केजी बढी नौनी उत्पादन हुन्छ।

पनिर भने अर्डर बमोजिम मात्रै बनाइन्छ। उत्पादित छुर्पी र नौनी कालागि बजारको कुनै समस्या छैन, घरैबाट विक्री हुन्छ। उनले उत्पादन गरेको छुर्पी इटहरी हुदै काठमाडौं भएर अमेरिकातपर्नि निर्यात हुन्छ भने नौनी ऊर्लाबारी, विराटनगर, धरान लगायत शहरहरुमा खपत हुन्छ। तर विक्री गर्न कही जान पैदैन उनलाई। 'उत्पादित सामाग्री घरैबाट खपत हुन्छ, मुख्य पनि सन्तोषजनक नै छ,' उनले भने। हाल बस्नेतले छुर्पी घरैबाट द सय ५० रूपैयाँ केजी र नौनी प्रति केजी साढे ५ सय रूपैयाँमा विक्री गरिरहेका छन्। उनको उद्योगमा दैनिक ६ सय लिटर सम्म दुध खपत हुन्छ। उद्योगमा बस्नेतको करिब ७ लाख रूपैयाँ लगानी छ। बस्नेतको उद्योगमा दुध उमाले, फटाउने, छान्ने, मेसिनमा पेल्ने, किम काट्ने, आगोमा सुकाउने, काटेर टुक्रा पार्ने लगायतका काममा चार जनालाई रोजगारी समेत मिलेको छ। कामदारलाई खाना, खाजा र बाससहित १५ हजार रूपैयाँ सम्म तलब सुविधा दिएको बस्नेतले बताए। यति हुँदा हुदै पनि यसको अलवा उनको

दुध चलाउँदा कुनै सुरक्षीत सामाग्री प्रयोग गर्ने गरेका थिएनन्। जस्तै: बोल्डै दुध भर्ने, मुख्याबाट थुक उफ्रिएर जुठो पर्ने आदि समस्या थिए। 'मलाई माक्स लगाएर काम गर्नुपर्छ भन्ने थाहा थिएन, सुरक्षाका साधनपनि प्रयोग गर्दिन्थै,' उनले भने, 'तर अहिले रेडियो तेहथुमबाट कार्यक्रम उन्नति संवाद सुन्न थालेपछि यस्ता धेरै कुराहरु सिक्कन पाइएको छ, हामीले गाउँमा पनि छलाफल गर्न थालेका छौं, दुध ल्याउने किसानलाई समेत मैले यही कुराहरु सिकाएको छु। उद्योगी बस्नेतले अघि थपे, 'अहिले मेरा कामदारहरुले पनि माक्स लगाएर काम गर्न थालेका छन्, उनीहरु पनि नियमित रेडियो कार्यक्रम सुन्ने गर्दछन्।'

रेडियोमा कार्यक्रम सुनैरै आफुले उत्पादन गरेको छुर्पीको सरसफाईमा ध्यान दिएको उनले बताए। उद्योगबाट उत्पादन भएको छुर्पी समेत घरैमा आउने व्यापारीहरुले मन पराउन थालेका उनले सुनाए।

श्रम एन, २०७४ मा नयाँ के छ?

- ऐनले औपचारिक, अनौपचारिक र सेवा क्षेत्रका सबै श्रमिकलाई समेटेको छ।
- अब सबै क्षेत्रका श्रमिकलाई यो ऐन लानेछ। यसअघि निश्चित कर्मचारी तथा श्रमिकलाई मात्रै ऐन लाने गरेको थियो। भाण्डे डेढ करोड श्रमिक लाभान्वित।
- यसअघि श्रम स्थीर्कृति विनानै विदेशी कामदारले निर्वाच्य रूपमा काम गर्ने गरेकोमा अब श्रम स्थीर्कृति वाय्यकरी बनाइएको छ।
- ऐनले अनावश्यक प्रतिष्ठान बन्द गर्नका लागि रोजगारदाता र ट्रेड युनियनलाई निरुत्पाति गरेको छ।

'अन्तराष्ट्रिय श्रम संगठन (आइएलओ) र समृद्ध तेहथुमका लागि अभियानको सहकार्यमा रेडियो तेहथुमको कार्यक्रम, कार्यक्षेत्रमा जबरजस्ती तथा सबै खाले बाध्यात्मक श्रम निवारणका लागि संयुक्त अभियन'

रेडियो कार्यक्रम : 'मजदुर सरोकार'

हरेक हप्ताको शनिवार साँझ ७:०० बजेदेखि र पुनः प्रशारण हरेक मंगलवार विहान ८:३० बजे।

रेडियो तेहथुम ९२.४ मेगाहर्ज

"सबैदू तेहथुमका लागि अभियान"

गाउँमै चिस्यान केन्द्र खुलेपछि किसान हर्षित

कृष्ण प्रकाश धौलाकोटी

गाउँमै दुध चिस्यान केन्द्र खुलेपछि तेहथुमको छथर गाउँ-पालिका-४, फाकचामाराका पशु-पालक किसान हर्षित भएको छन्। आफै घर नजिकै दुध चिस्यान केन्द्र स्थापना भएपछि किसानले उत्पादन गरेको दुध खेर नजाने भएको हो। किसानले आफुलाई आवश्यक दुध घरमा राखेर बाँकी सबै विक्री गर्न पाउने भएका छन्। दुध भण्डारनका लागि चिस्यान केन्द्र नहुँदा यो गाउँका किसानहरु उज्ज्यालो नहुँदै दुध बोकेर शुक्रबारे बजारतिर कूद्न बाध्य थिए। अब गाउँमै खुलेको दुध चिस्यान केन्द्रमा दुध जम्मा गरेर विक्री गर्न सहज भएको किसानले बताएका छन्। पशु-पालक किसानहरुलाई लक्षित गरेर जिल्लामा सन्चालित उन्नति परियोजनाको सहयोगमा स्थानीय सिंहदेवी पशुपालक क्षेत्र

सहकारी संस्थाले चिस्यान केन्द्र स्थापना गरेको हो। चिस्यान केन्द्रमा स्थानीय किसानको समेत लगानी रहेको छ। गाउँका पशुपालक किसानहरुले पाँच वर्षअघि नै गाउँमै सहकारी खोलेका थिए। पशुपालन र उत्पादित दुधजन्य बस्तुहरुसँग सम्बन्धित समस्या उत्पन्न हुँदा सामुहिक रूपमा सुल्काउने गरी स्थापना भएको सहकारीले अहिले किसानकै हितका लागि चिस्यान केन्द्र खोलेको सहकारीका अध्यक्ष सुर्यबहादुर

कार्कीले बताए। दुध चिस्यान केन्द्र सन्चालनका लागि कुल २१ लाख रुपैयाँ खर्च भएको छ। त्यसमध्ये १० लाख ५२ हजार रुपैयाँ उन्नति परियोजनाले अनुदान सहयोग गरेको अध्यक्ष कार्कीले बताए। बाँकी १० लाख ४८ हजार रुपैयाँ भने किसानहरुबाटै जम्मा भएको रकम लगानी गरेर सहकारीले चिलिङ फ्याट नाप्ने मैसिन सहितको चिस्यान केन्द्र स्थापना गरेको उनले बताए।

'गाउँमै चिस्यान केन्द्र स्थापना भएपछि किसानलाई दुध विक्री गर्न सहज भएको छ, अब दुध बोकेर टाढा कर्तै जान पर्दैनै, बरु त्यो समय खर्चिएर अझ धेरै दुध उत्पादनमा ध्यान दिए हुन्छ,' अध्यक्ष कार्कीले भने। यहाँका किसानले गाइपालन गर्ने, अनि दुध बेचेरै आमदानी गर्ने र आर्थिक लाभ लिने ध्येयले जिल्लावाहिर बाट उन्नत जातका गाई खरिद गरेर त्याएका छन्। किसानले चार वर्षअघि नै धनकुटा र इलामका विभिन्न ठाउँबाट उन्नत जातका गाई खरिद गरेर त्याएका र अहिले गाउँका अधिकांशले गाइपालन गरिरहेको सहकारीका व्यवस्थापक मनवाहादुर कार्कीले बताए। 'यसअघि किसानले उत्पादन गरेको दुध बोकेर शुक्रबारे चिस्यान केन्द्र पुऱ्याउनु पर्थो, अब यही जम्मा हुन्छ। यहाँ उत्पादित दुध हिले, धरान र विराटनगरसम्म पैछ.

उस्तै काम उस्तै भार
नारीलाई मात्र
किन कम दरको मार !

Nepal-Denmark Development Cooperation
UNNATI | INCLUSIVE GROWTH
PROGRAMME IN NEPAL

संगठित हुन पाउने अधिकार हर श्रमिकको हो। यसलाई सबैले सम्मान गरौँ। ILO र समृद्ध तेहथुमका लागि अभियान

अध्यक्ष/संरक्षक
महेन्द्रप्रसाद कापले

सम्पादक
लक्ष्मीनारायण मिश्र

कम्प्युटर
प्रकाश धौलाकोटी